

KRONIKK & DEBATT

KRONIKK:

E-post:
kronikk@klassekampen.no
Maks 6000 teikn inkludert
mellomrom. Legg ved
portrettfoto.

Velaug H. Sælid
velaugh@klassekampen.no
Kronikk- og debattredaktør
(fung.)

DEBATT:

E-post:
debatt@klassekampen.no
Innlegg over 3000 teikn kan
bli korta ned. Legg ved
portrettfoto.

Even Øvald
eveno@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Kronikk- og debattredaktør Tollef Mjaugedal (perm.)

Klassekampen honorerer normalt ikkje innsendt stoff. Innsendaren si e-postadresse blir trykt med mindre innsendaren reserverer seg mot dette. For Klassekampen sine generelle vilkår for publisering, sjå www.klassekampen.no/KK/index.php/news/home/generelle_vilkaar

DEBATT

Klimapolitikken sliter med en akutt legitimitetskrise der handling og ord ikke stemmer overens.

Vi bør alle bli skeptikere

Eirik Frøhaug Swensen
KRONIKK

«Klima» er i ferd med å bli et begrep som er frakoblet den enkelte handling eller det enkeltvise tiltak. Det har blitt synonymt med «globale CO₂-utslipp», et problem som kan «outsources» innenfor en markedsøkonomisk logikk; det kan løses «der fremme» når dagens teknologivisjoner har blitt virkelighet, eller «der borte», utenfor Norges grenser og borte fra vår hverdag. Da blir klima noe som ikke angår oss og som vi ikke trenger å forholde oss til. Inntil resten av verden møter oss i døra.

Norsk klimapolitikk per 2011 står i realiteten på to pilarer: tiltak utenlands og teknologiutvikling for fremtidige kutt. Som en logisk konsekvens vokser da også de innenlandske utslippene jevnt og trutt med noen få hederlige sektoruntak, som i landbasert industri. Parallelt øker presset fra stadig flere innenfor både politikk og fagbevegelse om å oppgi målet om innenlandske kutt i henhold til klimaforliket fra 2008.

Helt siden Norge gikk i bresjen for å opprette et kvotemarked for klimagassutslipp tidlig på 1990-tallet, har det vært et mer eller mindre uttalt mål å ta kuttene der de er mest effektive, det vil si i utlandet. Et internasjonalt marked med omsettelige kvoter har vært essensielt innenfor et slikt regime. Av andre tiltak med samme logikk må den norske regnskogsatsingen nevnes. Her figurerer intrikate regnestykker for hvor mye CO₂ atmosfæren spares for hvis tropisk regnskog ikke hugges.

Når det gjelder teknologiutvikling, er anlegget for karbonfangst og -lagring på Mongstad blitt selve symbolet på en aktiv klimapolitikk, i sin tid offensivt lansert som Norges «månelanding». Med en tydelig ambisjon om teknologioverføring, passer også dette inn i en «der borte»-

ramme. Ettersom tiden har gått og milliardene har rullet ut, er det blitt stadig viktigere å peke nettopp på potensialet karbonfangst har som *internasjonalt* klimatilak. Investeringene har blitt vanskelige å forsvare innenfor en spesifikk norsk ramme.

Etter over 20 år med diskusjoner og forhandlinger er det imidlertid i ferd med å hende noe som sakte, men sikkert omkalfatrer hvordan vi tenker om klima og klimapolitikk. Det blir sådd tvil om effekten av tiltakene «der borte»: Kvotemarkedet fungerer ikke, regnskogsprosjektene er korruperte, de internasjonale klimaforhandlingene bryter sammen – alt dette mens teknologiprojektene «der fremme» går en stadig mer usikker skjebne i møte. De som mener at karbonfangst vil være hyllevare i Norge, eller i Kina for den del, innen overskuelig

«Det politikerne sier de tror på, står ikke i forhold til det som gjøres»

fremtid, tilhører de troende iblant oss.

Så da blir spørsmålet: Hvordan forholder vi oss til en slik situasjon? Hva hender når vi innhentes av realitetene om at det «der borte» og «der fremme» likevel ikke er gjennomførbare?

Det er tre måter å respondere på:

1. Å benekte tingenes tilstand og fortsette som troende.

2. Å tvile på selve problemet, at det i det hele tatt eksisterer en klimakrise og

3. Å tvile på at det systemet vi har i dag kan redde oss fra eller gjøre oss i stand til å håndtere klimautfordringene.

Den første løsningen er fortsatt dominerende i politiske miljøer og blant de store miljøorganisasjonene. Den handler om å klamre seg til håpet om at det er «der borte» og «der fremme» vi vil løse klimautfordringen. Men hvor konstruktiv er denne responsen, når indikasjonene på det motsatte blir stadig mer åpenbare? De nylig avsluttede klimaforhandlingene i Durban viser at på tross av nye veikart og intensjonsavtaler, er internasjonal enighet om klimakutt fortsatt langt unna.

Et fungerende kvotemarked er

det bare verdensfjerne økonomer som tror på. En klimapolitikk der mål og visjoner etter hvert fjerner seg så mye fra realiteten at det blir avslørende og synlig, må justere seg. Der er vi snart, om vi ikke er der allerede. Både teknologer og økonomer har begynt å innse at det er lite trolig at man kan få både i pose og sekk

KLAMRER SEG

FAST: Det er høyst betenkelig at klimatrusellen fremstilles som både «vår tids største utfordring», og samtidig ignorerer så grundig i praksis, skriver Eirik Frøhaug Swensen. Her fra en markering i forbindelse med klimatoppmøtet i Durban i desember.

FOTO: ALEXANDER JOE, AFP/SCANPIX

i virkelighetens verden: Det begynner å si inn at en reell klimapolitikk vil koste, og mange er ikke villige til å betale den prisen.

Når alle utveiene «der borte» og «der fremme» er stengt, gjenstår bare klimaskepsisen, altså å tvile på om menneskelig aktivitet fører til skadelige klimaendringer. Samfunnsøkonom Røgnvaldur Hannesson tilkjenner for eksempel et slikt syn i E24 13. desember 2011. Han er forfriskende ærlig på sammenhengen mellom klimagassutslipp og økonomisk vekst, og mener at klimahensynet må vike i en slik konkurranse. Noen vil kanskje rynke på nesa, og hevde at slike synspunkter er problematiske.

Gro Harlem Brundtland har etter sigende sagt at det er umoralsk å tvile i klimaspørsmålet. Jeg vil heller si at det er *logisk* å tvile hvis det samlede resultatet av ens praksiser og holdninger, det være seg økonomiske eller politiske, ikke lar seg forene med en situasjon der klimagassutslippene synker. Liv og lære kalte man slikt i gamle dager, og det holder godt fremdeles.

Jeg mener at klimapolitikken i dag sliter med en akutt legitimitetskrise der det politikerne sier de tror på, ikke står i forhold til det som gjøres. Klimaskepsis er da det mest logiske og mest sannsynlige utfallet for mange, selv om det foreløpig er få i det politiske miljøet som hevder slike synspunkter.

Det er interessant, og jeg vil si høyst betenkelig, at klimatrusellen fremstilles som både «vår tids største utfordring» (Stoltenberg) med sikkert vitenskapelig fundament, og samtidig ignorerer så grundig i praksis. En praktisk oppfølging av egen retorikk hadde selvsagt betydd å sette i gang nasjonale tiltak *en masse*, og å satse på at andre land etter hvert ville følge etter. Å problematisere den rådende økonomiske rasjonalitet i en slik grad ser imidlertid ut til å være utenfor det politisk tenkbare for dagens politikere. Det eneste rasjonelle er i stedet at vi alle blir klimaskeptikere. Vi er på vei.

Eirik Frøhaug Swensen,
stipendiat, Institutt for tverrfaglige
kulturstudier
eirik.swensen@ntnu.no